

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

**104-ї підсумкової науково-практичної конференції
з міжнародною участю
професорсько-викладацького персоналу
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
06, 08, 13 лютого 2023 року**

Конференція внесена до Реєстру заходів безперервного професійного розвитку,
які проводитимуться у 2023 році №5500074

Чернівці – 2023

Європейський центр профілактики та контролю захворювань пропонує щотижневий бюлетень, який містить відомості про загрозливі випадки таких захворювань як COVID-19, SARS-CoV-2, monkeypox, influenza A(H9N2) тощо. Відповідно, низка останніх досліджень стосуються саме вірусних інфекцій, які еволюціонують та змінюються, що призводить до появи нової лексики, яка потребує вивчення.

Мета дослідження. Мета роботи – проаналізувати продуктивні способи творення термінів з компонентом *influenza*.

Матеріал і методи дослідження. Описовий метод уможливив з'ясувати основні термінотворчі моделі. Матеріалом слугували термінологічні одиниці фахової мови Інфектологія.

Результати дослідження. Розглянемо термінотворчі моделі з компонентом *influenza* з точки зору морфологічного, синтаксичного та семантичного словотвору. Основними морфологічними способами в іменниковому словотворі є афіксальний, слово- та основокладання, аббревіація. Прикладами афіксації є такі терміни як *co-infection*, *parainfluenza*, *anti-influenza*, *pseudo-influenza*, *non-influenza*, *post-influenza*. Припускаємо, що непродуктивність суфіксального словотвору виникла внаслідок вживання іменника *influenza* в атрибутивній функції. Щодо словоскладання, то це терміни, компоненти яких вказують на схожість чи зв'язок. Вони додаються як до цілого слова так і до усіченої твірної основи, як от *influenza-like* (illness), *flu-like* (symptoms/pandemics), *influenza-related* (deaths/causes), *influenza-associated* (myositis). Аббревіація наявна у вигляді ініціальних аббревіатур та акронімів, як наприклад *RIDTs* (rapid influenza diagnostic tests) чи *PAINTED* (PANdemic INfluenza Triage in Emergency Department). Прояви мовної компресії спостерігаємо в еліптичних аббревіатурах, як от *Hib disease* (*Haemophilus influenzae* type b) чи *ICV* (*influenza virus C* genus) де компонент *type* чи *genus* опускається. Проаналізований нами матеріал демонструє складні англійські терміни з низкою структурних моделей, різних за кількісним представленням. Такі моделі містять два та більше компонентів, де *influenza* чи *flu* виступає як основне, так і допоміжне слово. Як стрижневе слово, як от у термінах *primary influenza*, *seasonal*, *pandemic influenza* та ін. В ролі видового конкретизатора – *flu vaccines*, *influenza infection*, *previous influenza seasons*, *influenza virus strains*, *positive influenza type A control swab* тощо. Лексико-семантичний спосіб словотворення полягає в переосмисленні значення, в основі якого лежать асоціації. Прикладами вторинної номінації є терміни *avian influenza* (метафора), *kung-flu fighting* (каламбур) чи *brown bottle flu* (фразеологічний зворот) та ін.

Висновки. З огляду на проведений аналіз можемо зробити висновок, що компонент *influenza* є продуктивним з точки зору морфологічного, синтаксичного і семантичного способів творення.

Телеки М.М.

ПЕРВІСНЕ ЗНАЧЕННЯ НАЙМЕНУВАНЬ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ, ЩО ПЕРЕДАЮТЬСЯ СТАТЕВИМ ШЛЯХОМ

Кафедра іноземних мов

Буковинський державний медичний університет

Вступ. Актуальність роботи визначається розвитком медичної наукової термінології як явища породження людської думки, накопичення знань про природу хвороб – патологічних процесів, які проявляються порушеннями морфології і функціонування організму (його частин) у людини.

Мета дослідження – на матеріалі латинської мови висвітлити первісне значення термінів на позначення інфекційних статевих хвороб. Об'єктом дослідження є терміни, зазначені у Міжнародній класифікації хвороб десятого перегляду (МКХ-10) у розділі «Інфекційні хвороби, що передаються переважно статевим шляхом (A50-A64)».

Матеріали і методи дослідження. Матеріалом дослідження слугували медичні словники (Петрух Л.І., Головка І.М., 2015; Дворецкий И.Х., 1958; Беляєва О. М., Ждан В. М., Цісик А.З., 2020). Методи: етимологічний; опису; компонентного аналізу; дефініційний.

Результати дослідження. До природно-соціальних небезпек належать інфекційні захворювання. У складних соціально-економічних умовах виникають і розповсюджуються соціальні хвороби, до яких, зокрема, зачисляють венеричні захворювання. Найменування інфекційних статевих захворювань різні за структурою – прості непохідні (alopresia), прості похідні (chancroïdum), складні (lymphogranuloma), складені (gumma syphiliticum). Переважають багатокомпонентні терміни. Найменування формують лексеми греко-латинського походження. У нашому дослідженні звернемо увагу на деякі прості непохідні та складені терміни. Семантично цілісні терміносполучення відтворюють синтаксичні конструкції з двох і більше компонентів. Венерична хвороба лат. lues venerea (лат. lues, is f заразна хвороба, зараза, одного кореня з lutum, i n бруд, мул); *син.* сифіліс лат. syphilus, спричинена *Теропема pallidum*; характеризується ураженням шкіри, слизових оболонок, внутрішніх органів, кісток, тобто «забруднює» заражену людину. У МКХ-10 природженому сифілісу (лат. syphilis congénita) відповідає код A50. Назва походить від лат. Syphilis < Syphilus, ім'я пастуха – героя поеми італійця Дж. Фракасторо; 1) грец. σϋ-ς sys свиня + грец. φίλια philia любов; 2) грец. σίφλωω syphloo понівечити, вражати безсиллям; лат. congenitus природжений. Первісне значення терміна віддзеркалює цілісну картину руйнування, безсилля, що викликані хворобою. За кодом A50.4 зазначено хворобу «ювенільна паралітична деменція». Простежимо первісне значення кожного компонента конструкції: лат. dementia paralytica juvenilis (лат. dementia безумство – синдром стійкого порушення когнітивних функцій внаслідок органічного ураження мозку; лат. paralytica < грец. παραλύτικός paralytikos розслаблений, розбитий паралічем < грец. παρά-λύσις↑ розслаблення, параліч; лат. juvenilis потужний, сильний). Опис ознак хвороби містить первісні значення слів. Паралітична деменція – стан, при якому через органічне ураження головного мозку виявляється порушення абстрактного мислення, розуміння, мови та інших когнітивних (пізнавальних) функцій. Грубий інтелектуальний дефект поєднується з ейфорією, вираженими розладами пам'яті і паралітичними конфабуляціями (від лат. дієслова confabular, ātus sum, āre розмовляти, обговорювати – розповідь різних подій, що не відбувались насправді). Стадія вторинного сифілісу шкіри та слизових оболонок (код A51.3) зумовлює алопецію – відсутність або втрату волосся. Первинне значення терміна віддзеркалює лексема αλωπεκία alopresia випадіння волосся (як у лисиці, що линяє), облісіння < грец. ἀλώπηξ, ἀλώπεκος alorex alopekos лисиця).

Висновки. Реконструкція первісного значення найменувань інфекційних захворювань, що передаються переважно статевим шляхом, з'ясовує на етимологічному та семантичному рівнях значеннєвий комплекс, що є вихідним для конкретного терміна. Висвітлення значення кожного компонента складає смислове ціле терміна.

Ткач А.В.

КОМПОЗИТНІ УТВОРЕННЯ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ ТА ТЕРМІНОЗНАВСТВІ

*Кафедра суспільних наук та українознавства
Буковинський державний медичний університет*

Вступ. Статус і деривація складних слів привертала увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних учених: Н. Безбородька, В. Виноградова, Н. Клименко, З. Осипенко, О. Потебні, Л. Щерби, П. Плющ, Є. Рудницького, О. Селіванової, О. Шевчук, Г. Ядацка й ін. У працях дослідників проаналізовано теоретичні засади вивчення складних лексем; зафіксовано спільні й відмінні риси осново-, словоскладання й аббревіації; виокремлено й схарактеризовано основні причини їх активації у сучасній лінгвістиці; класифіковано такі композити за лексико-семантичними параметрами; виявлено найуживаніші словотвірні типи; простежено стилістичне навантаження утворень тощо.

Мета дослідження. Розглянути історію вивчення композитних утворень у мовознавстві й термінознавстві, з'ясувати їх структурні особливості.

Матеріал і методи дослідження. Складні слова (терміни) – композитні утворення